

CLASIFICAREA TAXELOR VAMALE

*Pavel ȚURCAN,
magistru în drept (USM)*

Din categoria impozitelor indirecte fac parte și taxele vamale care, la rândul lor, se clasifică după mai multe criterii. Diversitatea taxelor vamale este condiționată de aceea că ele sunt cele mai răspândite impozite. Datorită unei varietăți mari de taxe vamale, este posibil a fi realizate măsurile stabilite de reglementare tarifară a operațiunilor de import-export. Numai prin aplicarea anumitor taxe în diferite situații concrete, se pot atinge obiectivele înaintate de politica vamală și comercială a statului.

Pe parcursul evoluției sale, taxa vamală devine dintr-un instrument fiscal un mijloc complex de politică comercială, care este unul dintre cele mai utilizate mijloace pentru protejarea economiei naționale. În ciuda faptului că taxa, după natura acțiunii sale, este o categorie economică, aplicarea sa poate avea atât caracter economic, cât și politic. Introducerea de taxe ar putea fi un mijloc de presiuni economice asupra unor state, sau poate crea anumite clauze favorabile pentru altele, din motive politice.

Cuvinte-cheie: taxă vamală de import; taxă vamală de export; taxă vamală de tranzit; taxă vamală ad valorem; taxă vamală specifică; taxă vamală combinată.

The category of indirect taxes comprises customs duties which in turn are classified according to several criteria. The diversity of customs duties is conditional because they are the most common taxes. Due to a wide variety of duties tariff regulatory measures establishing import-export operations are feasible. Only by applying certain taxes in different concrete situations the objectives put forward by customs and commercial policy of the state can be achieved.

During its evolution, the duty turns from a tax instrument into a complex means of trade policy, which is one of the most used means to protect national economy. In spite of the fact that by nature the tax is an economic category its enforcement can have both economic and political character. The introduction of fees may be a means of economic pressure on certain countries or can create favourable clauses out of political reasons.

Keywords: import duty; export duty; transit duty; duty ad valorem; specific duty; duty combined.

În practica fiscală internațională, întâlnim o diversitate de impozite, care se deosebesc ca formă și conținut. De aceea, pentru a identifica ușor efectele diferitelor categorii de impozite în plan economic, financiar, social și politic, este necesară gruparea acestora pe baza următoarelor criterii: trăsăturile de fond și de formă ale impozitelor; obiectul asupra cărora se așază; scopul urmărit de stat prin instituirea lor; frecvența percepției acestora; instituția care le administrează.

În funcție de trăsăturile de fond și de formă, impozitele se grupează, se clasifică în directe și indirecte. *Impozitele directe* se stabilesc nominal în sarcina unor persoane fizice sau/și juridice, în funcție de veniturile sau averea acestora, pe baza cotelor legale de impunere și se percep direct de la subiectul impozitului în anumite termene precis stabilite. De regulă, în cazul acestor impozite, subiectul și suportatorul impozitului sunt una și aceeași persoană. *Impozitele indirecte* se percep cu ocazia vânzării unor bunuri și a prestării unor servicii, fiind vărsate la bugetul public de către producători, comercianți sau prestatori de servicii și sunt suportate de către consumatorii bunurilor și serviciilor impozabile.

În cazul acestor impozite, prin lege, se atribuie calitatea de subiect al impozitului altei persoane fizice sau juridice decât suportatorului acestora.

Din categoria impozitelor indirecte fac parte și taxele vamale care, la rândul lor, se clasifică după mai multe criterii. Diversitatea taxelor vamale este condiționată de faptul că ele sunt „cele mai răspândite impozite” [6, p. 172].

În funcție de obiectul impunerii, deosebim următoarele categorii de taxe vamale:

1. Taxele vamale de import – sunt acele impozite percepute de stat asupra mărfurilor de origine străină, care sunt solicitate de a trece frontiera vamală, pentru a fi puse în circulație liberă. Acest tip de taxe vamale sunt cele mai răspândite și reprezintă principalul mijloc de protecție vamală dintr-un stat. Natura economică a taxei vamale de import este similară cu cea a taxelor de consumație percepute asupra mărfurilor din producția autohtonă. Perceperea lor conduce la majorarea prețului produsului importat, care astfel ajunge la un nivel ce depășește frecvent prețul acestuia din țara exportatoare.

Nivelul taxelor de import este determinat de raportul de cerere și ofertă din țara importatoare, dar și de coordonatele politicii economice și fiscale pe care această țară o promovează. Tot din această categorie de taxe fac parte și suprataxele vamale [8, p. 120]. Acestea, la rândul lor, pot fi introduse în cazuri bine justificate, ca, de exemplu, în situația de dezechilibru în balanța de plăți. Aceste taxe se introduc pe o perioadă determinată și trebuie eliminate imediat ce dispar cauzele introducerii lor. Suprataxele trebuie introduse asupra produselor importate din toate țările și nu trebuie să aibă un caracter discriminatoriu. Pentru a exclude riscul, ca întreprinderile comerciale de stat să aplice în practică o politică comercială bazată pe alte considerente decât cele comerciale legate direct de preț-calitate, statutul GATT prevede ca părțile contractante să practice prin

aceste întreprinderi numai acțiuni fondate pe criterii comerciale.

2. Taxele vamale de export sunt acele taxe care se percep asupra mărfurilor care sunt exportate din teritoriul statului. Una din metodele de limitare a exportului este utilizarea taxei de export asupra bunurilor naționale. Taxa de export se plătește pentru mărfurile vândute agenților economici străini și care sunt exportate în afara teritoriului vamal al țării de utilizare. Autorii Gh. Caraieni și C. Cazacu specifică originea mărfurilor scoase: „Taxele vamale de export se percep de către stat asupra mărfurilor indigene, la exportul lor în străinătate” [3, p. 42]. În acest caz, taxa de export poate îndeplini mai multe funcții: protecționistă, fiscală, de reglementare, și politică.

În unele țări, taxa de export este stabilită pentru o perioadă determinată de timp, de obicei, în caz că este un deficit de materii prime în țară. Acest lucru creează un obstacol în calea exportului de materii prime pe piața externă, pentru că atunci când se exportă, prețul ridicat al materiilor prime afectează competitivitatea lor pe piața internațională. Astfel, producătorul intern beneficiază de un câștig suplimentar nu numai prin creșterea oportunităților de primire a materiei prime, dar și dintr-o anumită stabilizare a prețurilor pe piața internă prin imposibilitatea de a efectua operațiuni de export.

Desigur, statul ar putea fi interesat în stabilirea unui tarif vamal de export având necesitatea de a crește veniturile bugetare, adică prin realizarea funcției fiscale a taxei de export. Taxa de exportare are o mai mare aplicabilitate în țările în care o mare parte din produsul intern brut este vândut pe piața mondială. În cazul în care țara care exportă mărfurile de pe piața mondială deține un monopol de stabilire a prețului pentru un produs, ea poate folosi taxa de export în avantajul său. În acest caz, dimensiunea optimă a taxei de export va fi direct proporțională cu numărul de țări importatoare, care depind de importurile de acest produs pe piața națională.

Trebuie de menționat că tariful de export este folosit în principal de țările în curs de dezvoltare și cu economii în tranziție. Țările industrial-dezvoltate folosesc foarte rar, iar în unele țări taxa de export este chiar interzisă prin Constituție – principalul act legislativ (Argentina, Statele Unite ale Americii). Prin urmare, accentul în aceste cazuri se mută spre utilizarea reglementărilor netarifare (licențe, cote, contingente).

Utilizarea mecanismului taxelor de export trebuie să se bazeze pe principiul de „descalcare” a nivelului taxelor vamale, adică, nivelul taxelor ar trebui să depindă de gradul de prelucrare a mărfurilor de export, dar conform următorului principiu: cu cât mai mic în produs este gradul valorii adăugate, cu atât mai mici trebuie să fie și taxele vamale. Creșterea prețurilor la bunurile de export prin utilizarea taxelor de export duce la căutarea, de către exportatorii potențiali, a căilor de reducere a taxelor vamale.

Astfel, putem concluziona că, împreună cu efectele pozitive care sunt obținute prin utilizarea taxelor de export, apar și efecte negative, subminează potențialul țării de export, încălcarea structurii comerțului exterior, inflația etc.

3. Taxele vamale de tranzit se percep de către stat asupra mărfurilor străine, care tranzitează teritoriul vamal al țării respective [4, p. 34]. Nici această categorie de taxe nu are o răspândire prea mare, iar chiar dacă se încasează, nu sunt mari întrucât, în general, tranzitul aduce venituri însemnate țărilor, prin care trec mărfurile străine spre țările importatoare, ca urmare a folosirii căilor ferate sau a altor mijloace de transport, a porturilor țării, prin care tranzitează. Literatura de specialitate menționează, că anume numărul mic al taxelor de tranzit se justifică prin aceea că marfa aflată sub acest regim vamal are scopul de a tranzita teritoriul țării respective, dar nu pentru a fi introdusă în circulație liberă. Am putea menționa că introducerea abuzivă a taxelor de tranzit duce la stoparea stabilirii relațiilor comerciale internaționale.

Prin urmare, acest tip de taxă este folosit foarte rar, de obicei, ca un instrument de „război comercial”. Cele mai multe țări preferă la impozitarea tranzitului să aplice diferite tipuri de cheltuieli: pentru autorizații, sigilii, statistice și, de obicei, pentru transportarea mărfurilor pe teritoriul vamal al aceluși stat.

După scopul lor, taxele vamale se împart în:

1. Taxele vamale generale, sunt stabilite în tariful vamal și au scopuri generale ale reglementării tarifar-vamale. De regulă, stabilirea acestor taxe se face în mod individual de fiecare stat.

Conform teoriei comerțului internațional, specializarea țării pe piața mondială, cu o producție de export specifică, face posibilă nu numai realizarea avantajelor competitive ale țării, dar, de asemenea, de a importa bunuri care nu sunt rezonabile de a fi produse.

2. Taxele vamale sezoniere sunt practicate de Țările Europene în cadrul politicii agrare [4, p. 35]. Practicarea unor taxe vamale mari se face la începutul recoltei, pentru a proteja producția internă, iar în perioada de vârf a recoltei, aceste taxe sunt mici și favorizează importul. Se stabilesc pentru anumite bunuri pe o perioadă de cel mult șase luni de la data aplicării acesteia.

În general, utilizarea taxei sezoniere are un caracter operativ, adică, rezolvă probleme tactice specifice. Taxa sezonieră este considerată o excepție de la regimul preferențial sau privilegiat, inclusiv alte acorduri de liber schimb, uniuni vamale, cooperări industriale și alte acorduri internaționale similare, în cazul în care este prevăzută în astfel de acorduri.

Analiza acestui instrument arată că taxa sezonieră are, în mod clar, funcția protecționistă și, prin urmare, utilizarea ei ar trebui să fie întotdeauna analizată în ceea ce privește consecințele.

3. Taxele vamale excepționale, o condiție obligatorie de aplicare a acestora este prezența unei daune considerabile unor ramuri ale economiei naționale sau

ale producătorilor autohtoni, ca rezultat al introducerii mărfurilor de origine străină. Determinarea conceptului de „daună considerabilă” o conține Codul antidumping al GATT-OMC din 1994. Dauna se apreciază în baza analizei importului, stabilirea legăturii cauzale dintre importul de mărfuri și ramura industriei naționale. Din categoria taxelor excepționale fac parte taxele speciale, antidumping și compensatorii.

4. Taxe vamale fiscale sunt acele taxe, care se percep cu singurul scop de a alimenta bugetul statului cu sume pe care organele vamale le încasează [4, p. 34]. Taxele vamale fiscale au fost utilizate de state până la începutul industriei, ele nu constituie o trăsătură caracteristică a politicii comerciale contemporane, deși orice taxă vamală are în același timp o însemnătate fiscală, fiind o sursă de venituri.

5. Taxe vamale protecționiste sunt acele taxe, ce au ca principal scop crearea unei bariere pentru mărfurile străine, prin care se urmărește eliminarea concurenței străine pe piața țării respective și înfăptuirea expansiunii pe piețele externe [8, p. 121].

6. Taxe vamale de retorsiune (de răspuns), reprezintă răspunsul dat unui alt stat, care impune restricții la importul de mărfuri din alt stat. Sunt aplicate ca represalii și ca răspuns la politica nelioială a altor state [5, p. 271]. Taxele vamale de retorsiune se percep ca taxe vamale suplimentare, peste taxele vamale în vigoare.

Taxele de retorsiune au ca scop anihilarea efectelor negative pe care le produce politica comercială nelioială. Nu se pot percepe decât după ce s-a declanșat o procedură de anchetă prin care să se facă dovadă că a avut loc o astfel de practică nelioială care a produs un prejudiciu grav sau poate să producă un astfel de prejudiciu. În baza celor două coduri de conduită negociate în cadrul GATT-OMC: Codul antidumping și Codul privind subvențiile de export și taxele compensatorii, ele au un nivel prestabilit, care nu poate fi depășit. Ca urmare a acestor trăsături caracteristice, aceste taxe de retorsiune au o dublă natură: *tarifară* și *netarifară* [2, p. 168].

7. Taxe vamale de egalizare, sunt taxele care au scopul de a egala prețul mărfurilor străine cu prețul mărfii interne, sunt puțin răspândite și practic au caracterul protecționist.

8. Taxe vamale de contingent, se aplică asupra anumitor contingente de marfă și presupun încasarea taxei vamale până când se epuizează lotul de marfă contingentat.

Un alt criteriu de clasificare a taxelor vamale este în funcție de metoda de calculare. Potrivit acestui criteriu, se diferențiază următoarele tipuri de taxe vamale: *ad valorem*, specifice, combinate, mixte. Acest lucru face posibilă acoperirea tuturor aspectelor legate de metodele de calcul ale impozitului. În unele cazuri, în scopul de diferențiere a traficului de mărfuri din anumite țări, pentru același grup de produse, pot fi utilizate diferite tipuri de taxe.

1. Taxe vamale ad valorem – se stabilesc sub forma unui procent din valoarea mărfii. Aceste taxe vamale „au avantaj că nu necesită un tarif vamal prea detaliat” [7, p. 33], iar din punctul de vedere al veniturilor bugetare, acestea se aliniază în mod automat asupra prețurilor.

Această taxă este utilizată, de obicei, asupra bunurilor care au diferite caracteristici de calitate în cadrul aceluiași grup de produse. Valoarea sa este direct proporțională cu prețul. În cazul în care mărfurile sunt supuse la o taxă *ad valorem*, baza de calcul a valorii taxei mereu este valoarea în vamă a mărfurilor.

Avantajul unei taxe *ad valorem* este că datorită ei se menține un nivel fix de protecție a pieței interne, indiferent de fluctuațiile prețurilor la mărfuri, în acest caz se schimbă doar veniturile bugetare. De exemplu, în cazul în care taxa este de 10% din prețul mărfii, atunci la prețul mărfii de 100 euro, veniturile bugetare vor fi de 10 euro. Prin creșterea prețului mărfii până la 200 de euro, veniturile bugetare vor crește la 20 de euro. În cazul în care prețul mărfii va scade la 50 de euro, și veniturile bugetare se vor reduce la 5 euro. Dar, indiferent de nivelul prețurilor de impozitare, taxa *ad valorem* rămâne aceeași – 10%.

Prin urmare, printr-o tendință de creștere pe termen lung a prețurilor, de regulă, se urmărește o încercare de a crește nivelul taxelor *ad valorem* în tariful vamal. Această tendință este o caracteristică a politicii vamale moderne în majoritatea țărilor dezvoltate. Unul din factorii de răspândire a taxelor *ad valorem* a fost faptul că acestea pot fi folosite ca un mijloc de protecție a bugetului de stat în condițiile de inflație.

Un alt factor, care a stimulat aplicarea taxei *ad valorem*, a fost creșterea rolului comerțului exterior. Creșterea fluxurilor comerciale, extinderea nomenclaturii mărfurilor de comerț au condus la necesitatea elaborării unei metode simple, dar eficiente de calcul al taxelor vamale. În plus, aplicarea unei taxe *ad valorem* simplifică sistemul de clasificare a mărfurilor în tariful vamal, ceea ce îl face nu așa de complicat și complex. Cu ajutorul procedurii de calculare a taxelor *ad valorem*, se realizează atât efectul fiscal, precum și efectul protecționist. Mai mult decât atât, se urmărește un model definit, cu cât mai mare este nivelul taxei, cu atât mai mare este probabilitatea de aplicare a taxei ca mijloc de protejare a pieței naționale.

Neajunsul taxei *ad valorem* constă în aceea că este precedată de stabilirea valorii în vamă a mărfurilor. Având în vedere că prețul mărfii poate fluctua sub influența anumitor factori economici (cursul de schimb, rata dobânzii etc.), și administrativi (reglementarea vamală, prețurile orientative, conceptul prețurilor minime etc.), utilizarea taxei *ad valorem* este subiectivă și poate fi o sursă de abuz. În acest caz, abuzul poate fi atât din partea agenților economici, cât și din cea a autorităților vamale. Importatorul este întotdeauna cointerestat a subestima costul mărfurilor, deoarece reducerea obiectului impozitării va minimiza cheltuielile în vamă, iar

autoritățile vamale sunt întotdeauna tentate să ridice valoarea importurilor, deoarece în acest caz veniturile statului cresc.

Această contradicție este obiectivă, deoarece baza ei este punerea în aplicare a intereselor economice ale diferiților subiecți ai relațiilor vamale. Soluția la această problemă constă în justificarea și concretizarea categoriei economice, ca valoarea în vamă.

2. Taxe vamale specifice, sunt acele taxe care constau dintr-o sumă specifică de bani, raportată la o unitate de măsură, de volum [7, p. 33]. Aplicarea acestor taxe presupune existența unui tarif vamal detaliat, cu o descriere amănunțită a mărfurilor. Taxa specifică se plătește în sumă fixă de bani pe o unitate cantitativă a mărfurilor și a altor obiecte impozabile; volum, masă, metri, unitate etc.

Taxele specifice sunt, în general, aplicate produselor standardizate și are avantajul față de taxele *ad valorem* în termeni de administrare, deoarece elimină posibilitatea de abuz. Diferențe de natură tehnică în aplicarea taxelor *ad valorem* și taxelor specifice nu sunt, deoarece în spatele diferențelor organizaționale și tehnice stau obiective comerciale, politice și economice. Astfel, nivelul de protecție tarifară prin taxele specifice este foarte afectat de fluctuațiile prețurilor la mărfuri.

Deci, în condițiile de fluctuație a prețurilor, efectele aplicării taxelor sunt diferite: în cazul creșterii prețului, suma plătită ca taxă *ad valorem*, crește proporțional cu creșterea costurilor bunurilor, în timp ce taxa specifică rămâne neschimbată. În schimb, dacă prețurile la mărfuri cad, suma plătită ca taxă *ad valorem* se micșorează, iar ca taxă specifică rămâne neschimbată, adică, când prețurile scad, mai eficientă este utilizarea taxelor specifice, iar când prețurile cresc, mai eficientă este utilizarea taxelor *ad valorem*. Independența taxei specifice, față de prețul bunurilor, o lipsește de o anumită elasticitate și reduce eficiența aplicării sale în scopurile comercial-politice. Desigur, ca și la aplicarea taxelor *ad valorem*, funcționalitatea taxelor specifice depinde de nivelul taxei vamale. Odată cu creșterea nivelului taxei specifice, scade efectul fiscal și crește efectul de protecție.

Cu scopul de a înlătura neajunsurile tipurilor de taxe anterioare, datorită reacției lor la fluctuațiile de preț, sunt introduse următoarele taxe: *taxele combinate* și *taxele mixte*.

3. Taxă combinată (alternativă), combină ambele tipuri anterioare de taxe vamale, dar taxele se plătesc conform celei mai mari sume indicate. Adică, ea este mai degrabă alternativă decât combinată, din cauza mecanismului specific de calculare.

Procedura achitării taxelor pentru bunurile care sunt impozitate cu o taxă combinată se efectuează în trei etape. Primul pas este calcularea după schema taxei *ad valorem*. În a doua etapă se calculează valoarea impozitului după sistemul taxei specifice. Trebuie remarcat faptul că secvența poate fi diferită, adică prima

poate fi taxa specifică, iar apoi *ad valorem*. În acest caz, secvența nu contează. În a treia etapă se compară rezultatele taxelor *ad valorem* și specifice, și cea mai mare din ele trebuie plătită.

Deci, nu se folosesc ambele tipuri de taxe, dar alternativ se aplică cea mai mare taxă.

Practica de utilizare a acestui tip de taxă arată că scopul utilizării sale este atât funcția fiscală cât și de protecție, dar efectul dominant este de a proteja producătorii interni de concurența bunurilor străine. Aplicarea taxei specifice și a taxei combinate elimină posibilitatea de a reduce valoarea în vamă a mărfurilor și, prin urmare, posibilitatea de evaziune de la achitarea taxelor vamale de către subiecții activității economice externe, cu ajutorul utilizării unui instrument, cum ar fi prețul mărfii.

Răspândirea acestor taxe pe un număr tot mai mare de poziții tarifare atrage o reacție negativă a importatorilor: țara importă produse de calitate mai joasă sau care au o valoare în vamă scăzută, ceea ce, la rândul său, face posibilă minimizarea taxelor vamale și permite să păstreze rata de rentabilitate a acestor produse la un anumit nivel. În această situație, în primul rând, pierde consumatorul.

Prin urmare, atunci când se utilizează acest tip de taxă, în stat ar trebui să fie în mod clar elaborat un sistem de indicatori de reglementare a calității mărfurilor importate.

4. Taxele vamale mixte sunt o combinație între o taxă *ad valorem* și una specifică și se aplică prin însumare împreună [8, p. 121]. Taxele mixte se folosesc foarte rar. De regulă, numai în scopuri protecționiste, chiar mai mult discriminatorii, adică de a bloca importul de bunuri dintr-un anumit grup de produse sau bunuri dintr-o anumită țară. În condițiile când principalele tendințe în sistemul economic global a devenit globalizarea proceselor economice, taxele mixte, ca un instrument al politicii tarifare se utilizează de un număr limitat de țări.

Taxa mixtă este utilizarea simultană atât a taxei specifice, cât și taxei *ad valorem* cu privire la un singur tip de produse, adică la nivelul taxei specifice calculat pentru o unitate de marfă, se adaugă taxele percepute din prețul mărfii.

Este incorect să echivalăm taxele combinate și mixte, deoarece mecanismul de calculare pentru aceste tipuri de taxe este complet diferit. Dacă la calcularea taxei combinate se utilizează taxa *ad valorem* sau specifică, în funcție de nivelul taxei, atunci la calcularea taxelor mixte se aplică atât prima, cât și a doua taxă.

În funcție de modul de stabilire, deosebim următoarele categorii de taxe vamale:

1. Taxele vamale autonome sunt stabilite de stat în mod independent, fără o înțelegere prealabilă cu alte state, percepându-se, de regulă, asupra mărfurilor provenite din țările, cu care statul importator nu are încheiate convenții și nu se aplică clauza națiunii celei mai

favorizate [7, p. 34]. În unele țări rustice, se fixează pentru aceeași marfă impunerii mai multe categorii de taxe autonome: maxime, intermediare, minime, perceperea lor făcându-se în funcție de politica promovată de statul respectiv în relațiile cu alte state. Aceste taxe sunt larg răspândite în țările dezvoltate.

2. Taxele vamale convenționale – sunt acele taxe, al căror nivel a fost convenit de stat prin înțelegere cu alte state [4, p. 35]. Aceste taxe se percep, de regulă, asupra mărfurilor, ce provin din țările ce beneficiază de clauza națiunii celei mai favorizate.

În literatura de specialitate, taxele vamale se mai clasifică și în funcție de plătitorii taxelor vamale:

- Taxele vamale percepute de la persoanele fizice.
- Taxele vamale percepute de la persoanele juridice.

În dependență de țara de origine, avem:

- Taxe vamale minimale (de bază).
- Taxe vamale maxime (generale).
- Taxe vamale preferențiale (de favoare) – sunt taxe foarte reduse (uneori chiar zero) care se aplică tuturor sau numai anumitor mărfuri importate din anumite țări și care nu se extind asupra mărfurilor provenind din celelalte [5, p. 271]. Aceste taxe pot fi unilaterale sau reciproce și se clasifică în:

a) Taxe vamale preferențiale, aplicate de țările dezvoltate la importul de produse din toate țările în curs de dezvoltare.

b) Taxe vamale preferențiale, aplicate de anumite state dezvoltate la importul din unele țări în curs de dezvoltare pentru anumite produse.

c) Taxe vamale preferențiale, aplicate de țările în curs de dezvoltare la importul din alte state în curs de dezvoltare.

După criteriul de state implicate în beneficierea de taxe vamale preferențiale, se disting:

- Taxe vamale bilaterale – se stabilesc între două țări în mod reciproc sau unilateral.
- Taxe vamale multilaterale – vizează mai multe țări, fie în cadrul regional, fie în cadrul unei instituții internaționale, indiferent de principiul reciprocității” [7, p. 34].

La rândul lor, preferințele vamale multilaterale pot fi clasificate în:

– Taxe vamale preferențiale generalizate, acordate de o țară donatoare, de preferință unui grup de țări în curs de dezvoltare.

– Taxe vamale preferențiale, acordate în mod colectiv de o grupare a țărilor dezvoltate unei singure țări în curs de dezvoltare beneficiară.

Conform Legii Republicii Moldova cu privire la tariful vamal, deosebim următoarele categorii de taxe vamale [1]:

1. *ad valorem* – se calculează în procente față de valoarea mărfii în vamă;

2. *specifică* – se calculează în baza tarifului stabilit la o unitate de marfă;

3. *combinată* – îmbină taxele *ad valorem* și specifice în una singură;

4. *excepțională* – care se divizează în:

– *taxa specială* – aplicată în scopul protejării mărfurilor de origine indigenă, la introducerea pe teritoriul vamal a mărfurilor de producție străină în cantități și în condiții, care cauzează sau pot cauza prejudicii materiale considerabile producătorilor de mărfuri autohtoni;

– *taxa antidumping* – percepută în cazul introducerii pe teritoriul vamal a unor mărfuri la prețuri mai mici decât valoarea lor în țara exportatoare la momentul importului, dacă sunt lezate interesele sau apare pericolul cauzării prejudiciilor materiale producătorilor autohtoni de mărfuri identice sau similare, ori apar piedici pentru organizarea sau extinderea în țară a producției de mărfuri identice sau similare.

Taxa antidumping se aplică asupra mărfurilor, furnizate de toți exportatorii, care sunt obiectul importurilor de dumping și care produce daune economiei naționale. Cota taxelor antidumping nu trebuie să depășească mărimea marjei de dumping.

– *taxa compensatorie* – se aplică în cazul introducerii pe teritoriul vamal a mărfurilor la producerea sau la exportul cărora, direct sau indirect, au fost utilizate subvenții, dacă sunt lezate interesele sau apare pericolul cauzării prejudiciilor materiale producătorilor autohtoni de mărfuri identice sau similare, ori apar piedici pentru organizarea sau extinderea în țară a producției de mărfuri identice sau similare.

Cota taxei compensatorii nu trebuie să depășească mărimea subvențiilor specifice a statului străin, calculate pe unitatea de măsură a produsului de export.

În concluzie, putem menționa ca, datorită unei varietăți mari de taxe vamale, este posibil de realizat măsurile stabilite de reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export. Numai prin aplicarea anumitor taxe în diferite situații concrete, se pot atinge obiectivele înaintate de politica vamală și comercială a statului.

Referințe:

1. Legea Republicii Moldova nr. 1380-XIII din 20.11.1997 cu privire la tariful vamal. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, ediție specială din 01.01.2007.
2. Belu M., Joldeș C., Marinaș L. *Sistemul vamal*. București: Ed. Economică, 2003.
3. Caraiani Gh., Cazacu C. *Vămuirea mărfurilor de export-import*. București: Ed. Economică, 1996.
4. Caraiani Gh. *Reglementări interne și internaționale privind vămuirea mărfurilor*. București: Lumina Lex, 1997.
5. Erhan I., Cârnaț T. *Drept vamal comunitar*. Chișinău: Print-Caro SRL, 2011.
6. Minea M. Șt. *Dreptul finanțelor publice*. Cluj-Napoca: Accent, 1999.
7. Mladen C. *Drept vamal: Auxiliar curricular pentru specialitatea lucrător vamal*. București: Ed. Economică, 2000.
8. Moldovan A.T. *Drept vamal*. București: C.H. Beck, 2006.

Recenzent:

Teodor CÂRNAȚ,

doctor habilitat în drept, profesor universitar (USM)